

ชื่อหนังสือ	ขุนศึก (ฉบับสมบูรณ์)
ผู้แต่ง:	ไม้ เมืองเดิม / สุ่มทุม บุญเกื้อ
สำนักพิมพ์:	ศรีปัญญา
จำนวนหน้า:	6,129 หน้า
ราคา:	1,695 บาท

ณ ปี พ.ศ. ๒๑๒๙ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งในตอนนั้นยังดำรงพระยศเป็นพระมหาอุปราช วังหน้า ยังไม่ได้ขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ ได้หลังอุทกธาราประกาศเอกราชให้ชาติไทยไม่ขึ้นต่อกรุงหงสาวดี อีกต่อไป ท่ามกลางเสียงโห่ร้องกึกก้องของกองทัพไทย และความดีใจของคนไทยที่ไม่ต้องเป็นเมืองขึ้นอีกต่อไป

เสมา ลูกชาย มั่น ช่างตีเหล็ก ซึ่งปรารถนาจะใช้วิชาความรู้ในเชิงรบที่ได้ร่ำเรียนมารักษาแผ่นดินเกิด ไว้ มั่นเห็นลูกชายมีความตั้งใจจริง และมีฝีมือในเชิงรบ โดยเฉพาะดาบสองมือก็ไม่มีเป็นสองรองใคร มั่นจึงพาเสมาไปฝากตัวเป็นลูกบุญธรรมของ พันอินทราช เพื่อนสนิทของมั่น พันอินเห็นเสมามีหน่วยก้านดี และเป็นศิษย์เอกของ พระครูขุน ภิภุแห่งวัดพุทธไสวรรย์ ซึ่งเป็นอดีตแม่ทัพกองอาทมาตที่มีชื่อเสียงเลื่องลือ เลยพาเสมาไปฝากกับ ขุนรามเดชะ เพื่อนและเจ้านายของพันอิน ซึ่งมีหน้าที่รับและฝึกสอนทหารใหม่

ขุนรามต้องการทดสอบฝีมือเสมา เลยให้ประลองดาบสองมือกับ ขัน หัวหน้าที่ฝีมือดีที่สุดใน ประมาทเลยแพ้งทำให้ขันเจ็บใจว่าตนสู้เสมาไม่ได้ ขันเลยอิจฉาเสมา แต่เหตุการณ์ครั้งนี้เอง ทำให้เสมาได้เจอกับ เรไร ลูกสาวคนสวยของขุนราม ซึ่งเป็นนางข้าหลวงอยู่ในวังแต่กลับมาเยี่ยม ล่าถู มารดาที่ไม่สบายพอดี เสมาหลงรักเรไรตั้งแต่แรกพบ เช่นเดียวกับที่เรไรก็แอบชอบเสมาเช่นกัน

จนวันที่เสมาได้รับเครื่องแบบทหาร ทั้งคู่จึงได้เจอกันอีกครั้ง ในขณะที่เรไรกำลังเก็บดอกจำปออยู่ เสมาเก็บได้ เสมาขอดอกจำปอดอกนั้นเอาไว้เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจของตน ซึ่งขันได้เข้ามาเห็นพอดี เลยรู้ว่าเรไรผู้หญิงที่ตนแอบชอบอยู่มีใจให้เสมา ทำให้ยิ่งริษยาเสมาหนักขึ้น แต่ สมบุญ ทาสของขุนรามซึ่งนับถือเสมาตั้งแต่วันที่ทดสอบดาบกับขัน ได้เอาแผนการของขันมาบอกเสมา เสมาโมโหเลยไปทำดวลดาบกับขัน ขุนรามกลับมาเห็นเข้าเลยไม่พอใจ เพราะการกระทำของเสมาเหมือนกับการกระด้างกระเดื่องกับผู้บังคับบัญชา ขุนรามเลยสั่งจำคุกเสมาเอาไว้เพื่อเป็นการสั่งสอน เรไรสงสารเสมาเลยแอบมาเยี่ยม เสมาดีใจที่เรไรมีใจให้ตน เรไรบอกเสมาให้ขยันหมั่นเพียรสร้างเนื้อสร้างตัว ภายภาคหน้าจะได้มียศถาบรรดาศักดิ์ไม่น้อยหน้าคนอื่น เสมารับปากและมีเรไรเป็นกำลังใจตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

พอครบกำหนดโทษออกมา ก็เกิดศึกพระเจ้าเชียงใหม่ทัพพม่า ทำให้เสมาได้เข้าสู่สมรภูมิการรบเป็นครั้งแรก พอถึงเวลาไปศึก เรไรเป็นห่วงเสมากลัวจะเป็นอันตราย เลยถอดแหวนทองของตนมอบให้เสมาเพื่อเป็นกำลังใจ เสมาดีใจมากและสัญญาว่าจะเอาแหวนวงนี้กลับมา คืนให้เรไรให้ได้

ศึกที่ 1

พระเจ้าหงสาวดีนั้นทบุงแรง ได้ให้ พระเจ้าเชียงใหม่ กับ พระยาพลิม ยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนเรศวร กับ สมเด็จพระเอกาทศรถ ได้ยกกองทัพเข้าต่อสู้ โดยเสมา ขัน สมบุญ ขุนราม อยู่ในกองทัพของ พระราชมนู แม่ทัพของสมเด็จพระนเรศวร เสมากับขันได้ทำทายกัน ว่าใครจะตัดหัวขุนศึกฝ่ายตรงข้ามได้มากกว่ากัน ขันแกล้งไม่ยกทัพเข้าช่วยเสมา ทำให้เสมาต้องถูกคู่ต่อสู้รุมตี แต่เสมาก็เอาตัวรอดพาทหารหักฝ่ามาได้ ในขณะที่ขันไปเจอกองทัพใหญ่ของคู่ต่อสู้ เลยถูกตีจนเกือบตาย เสมาพาทหารบุกเข้าไปช่วยขันกับลูกน้องออกมาได้ แลเมยังตัดหัวขุนพลของข้าศึกได้อีกต่างหาก แต่เสมาไม่รู้ว่าต้องเอาผ้าโพกหัวของข้าศึกไปเป็นหลักฐานยืนยันความดีความชอบ ขันเลยเอาผ้าโพกหัวของขุนพลพม่ากลับไปปรับความดีความชอบแทน

เสร็จศึก พระเจ้าเชียงใหม่พ่ายแพ้กลับไป เสมมาได้กลับมาและเอาแหวนทองของเรไรมาคืน และตนจะพยายามก้าวหน้าเป็นใหญ่เป็นโตให้ได้ เพื่อที่เรไรรจะได้ไม่น้อยหน้าใคร เรไรรปลื้มใจที่เสมารักตน โดยหลังจากศึกครั้งนี้เสมารุ่งขึ้นเป็น หัวหมู โดยมีสมบุญเป็นศิษย์เอกคอยฝึกหัดทหาร แต่ขันได้ตำแหน่งเป็น พันฤทธิ์ธรรบ และได้ย้ายสังกัดไปอยู่ที่ดีขึ้น แต่ขันก็ยังริษยาเสมออยู่ตลอด เลยวางแผนจับ จำเรียง น้องสาวของเสมอ จำเรียงหลงชั้นมากและยัง บุญเรือน แม่ของตนเห็นดีเห็นงามด้วย ขันก็ยังได้ใจ กลั่นแกล้งเสมอตลอดแถมยังเอาเรื่องที่เสมอจับเรไรรไปนิทา จนเสมอเป็นตัวตกเหมือนหมาวัดที่คิดหมายปองดอกฟ้า

ศึกที่ 2

พระเจ้าหงสาวดีทรงกริ้วที่พระเจ้าเชียงใหม่รบแพ้ เลยให้รบแก้ตัว โดยครั้งนี้เป็นศึกใหญ่เพราะพระเจ้าเชียงใหม่ยกทัพมานับแสน สมเด็จพระนเรศวรเลยรับสั่งให้เกณฑ์คนจากหัวเมืองเป็นจำนวนมากเพื่อช่วยรับศึก เสมอเลยสมัครเข้าเป็นทหารหัวเมืองช่วยรบ จนมีความดีความชอบ ได้อภัยโทษเก่า และได้ตำแหน่งเป็น หมื่นศึกอาสา แถมได้เจอกับ สิ้น ซึ่งได้กลายเป็นลูกน้องคู่ใจอีกคน

เสมากลับมาอย่างภาคภูมิใจ แต่ก็ได้รู้ว่าขันกลับไปจับเรไรรอีกครั้ง โดยทิ้งจำเรียงน้องสาวตน เพราะถูกที่ครอบครัวตนยากจน เสมอหวังกลัวเรไรรจะเปลี่ยนใจ เลยแอบลอบพบเรไรร เสมารปลื้มใจที่รู้ว่าเรไรรยังคงรักตนไม่เปลี่ยนแปลง เลยตั้งใจจะหาทางก้าวหน้าในราชการเพื่อยกฐานะให้เทียมหน้าเทียมตาเรไรรให้ได้ แต่เรื่องนี้รู้เข้าถึงหูขุนราม ทำให้ขุนรามไม่พอใจแถมยังได้ถูกยุจากขัน พุฒ อีก ขุนรามเลยยิ่งรังเกียจเสมอและกลัวว่าถ้าเสมอเป็นใหญ่เป็นโตขึ้นมาแล้วจะล้างแค้นตน เสมามีแต่ตำแหน่งอย่างเดียว และจะได้เงินก็ต่อเมื่อออกรบเท่านั้น ขุนรามชอบขันเพราะบ้านขันร่ำรวยมาก แถมขัน พุฒ ยังช่วยกันประจบทั้งขุนราม เสมอเลยต้องไปตีเหล็กหาเงินใช้ ทำให้ได้เจอกับ เอื้อยแดง เพื่อนสมัยเด็ก ทั้งคู่สนิทกันมาก แลมเอื้อยแดงยังแอบชอบเสมอเลยมีคนเอาไปนิทา ทำให้เรไรรเข้าใจผิดคิดว่าเสมานอกใจ จนทั้งคู่ทะเลาะกัน ในขณะที่พุฒเห็นบัวเพื่อน ก็เลยจับเพื่อหวังจะใช้บัวเพื่อนเป็นเครื่องมือในการยุแหยงเรไรรให้โกรธกับเสมอ

เสมาตามมัจฉาเรไรที่บ้าน แต่บัวเพื่อนแอบเห็นเข้าเลยฟ้องขุนราม ขุนรามโกรธมากเลยไล่เสมาออกจากบ้านแล้วจับเรไรล่ามโซ่ขังไว้เป็นการลงโทษ เสมาเสียใจกับเรื่องที่เกิดขึ้นมาก แต่เกิดศึกใหญ่เข้ามาประชิดพระนครชะง่อน เรื่องวุ่นวายทั้งหมดเลยต้องพักเอาไว้ก่อน

ศึกที่ 3

พระเจ้าหงสาวดีทรงพิโรธมากที่รบแพ้ไทยถึงสองครั้ง เลยกรีธาทัพใหญ่เป็นทัพยกยี่สิบ มีเรือพลถึงห้าแสนมาบุกเข้าตีกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนเรศวรเห็นเป็นศึกใหญ่มาก สมเด็จพระนเรศวรรับสั่งให้ส่งทัพออกตีค่ายทุกวัน โดยรบแบบกองโจร โดยออกรบปล้นค่ายด้วยพระองค์เองแม้จะถูกอาวุธบาดเจ็บหลายครั้งก็ไม่ทรงหวาดเกรง ทำให้ทัพไทยมีขวัญดีเยี่ยม เสมาเองก็เข้าตีค่ายหลายครั้งจนมีความคิดความชอบมากมาย จนในที่สุดทัพหงสาวดีก็ต้องแตกพ่ายไป

เสมาได้เลื่อนยศเป็น ขุนศึกอาสา แต่ยังคงไม่มีเงินเหมือนเดิม แถมยังโดนขังกักขังแกล้ง จนครอบครัวต้องติดหนี้ และถูกบีบบังคับไปเป็นทาส เสมาเจ็บใจมาก พยายามหาเงินมาใช้หนี้ก็ยังได้เงินไม่มากนัก ในขณะที่เรไรได้รับการปล่อยตัวออกมา พ่อแม่ของเรไรเลยยิ่งอยากจะยกเรไรให้ขันมากขึ้น แต่เรไรไม่ยอมเพราะตนรักเสมา ขุนรามโกรธมาก ลำบากใจจนไม่สบาย เรไรเลยรู้สึกผิดเหมือนตนเป็นลูกอกตัญญู เสมารู้ว่า เรไรเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง ขุนรามจับได้ว่าเสมาลอบมาพบเรไร เลยกะเกณฑ์คนจะทำร้ายเสมา เรไรไม่ยอมทำให้พ่อกับชายคนรักต้องสู้กัน เลยขอร้องพ่อและรับปากว่าจะทำตามที่พ่อสั่งทุกอย่างเพื่อไม่ให้มีเรื่องกัน ขันจวยโอกาสช่วงนี้จะขอหมั้นเรไรไว้ แต่พอเสมารู้ว่าก็แอบทำลายพิธีหมั้นด้วยการเผาเรือนขุนรามจนเสียหาย แต่ขันเจ็บใจมากที่ไม่ได้หมั้นและยังโดนหักหน้า เลยวางแผนจะรวบหัวรวบหางจำเรียงเป็นเมียน้อยเพื่อแก้แค้นเสมา

เสมารู้ข่าวเข้าเลยแอบขึ้นเรือนชั้นตอนกลางคืนเพื่อช่วยจำเรียงออกมา แต่จิ้งหะซูลมุน เสมaley หลงเข้าห้อง ดวงแข น้องสาวคนสวยของขัน เสม่าเจ็บใจขันเลยแก้งลวงลามดวงแขเพื่อแก้แค้น ทำให้ ดวงแขทั้งรักทั้งเสมาตั้งแต่บัดนั้น

ศึกที่ 4

พระมหาธรรมราชา พระราชบิดาของสมเด็จพระนเรศวรเสด็จสวรรคต สมเด็จพระนเรศวรเลยขึ้น ครองราชย์ โดยให้สมเด็จพระเอกาทศรถขึ้นเป็นพระมหาอุปราชวังหน้า พระเจ้าหงสาวดีเห็นไทยกำลังผลัด แผ่นดิน เลยรับสั่งให้พระมหาอุปราชยกทัพใหญ่มาตีไทยอีกครั้ง และในการรบครั้งนี้เอง สมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเอกาทศรถ ได้หลงเข้าไปในกองทัพพม่า จนเกิดการ “ยุทธหัตถี” ขึ้น สมเด็จพระมหาอุปราชสิ้นพระชนม์ ทำให้กองทัพไทยได้รับชัยชนะอย่างงดงาม รวมทั้งเสมาที่ได้ตามช้างของ สมเด็จพระนเรศวรด้วย จนได้ความดีความชอบเป็น หลวงโจอมจตุรงค์

ขุนรามกลับจากศึก โดยได้รับความช่วยเหลือจากขัน พุฒ ทำให้รอดชีวิตมาได้ เลยยิ่งไว้ใจ ขัน พุฒ มากขึ้น ไม่ว่าจะทั้งคู่จะพูดอะไรก็เชื่อตลอด โดยขันใส่ร้ายเสมาว่าการที่พวกตนต้องโดนโทษ น่าจะเป็นเพราะ เสม่าไปเป่าหูขุนนางผู้ใหญ่เพื่อล้างแค้น ขุนรามเลยผูกใจเจ็บ เอาเรื่องนี้มาเล่าให้ลูกเมียฟัง เรไรกำลังหึงหวง เสมาก็เลยพลอยเชื่อไปด้วย จนถึงกับยอมรับปากจะหมั้นและแต่งงานกับขันแต่โดยดี ทำให้เสมาเสียใจสุด ๆ เสมาลอบมาพบเรไรและทะเลาะกันรุนแรง ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้เสมาเสียสมาธิจนทำการรบผิดพลาด เกือบเอาชีวิตไม่รอด

ศึกที่ 5

สมเด็จพระนเรศวรทรงแค้นเคืองเมืองละแวกที่ชอบทำร้ายไทยลับหลัง เลยให้พระราชมนูยกทัพ ไปตีเมืองละแวก โดยมีเสมาเป็นรองแม่ทัพแต่เพราะเรื่องเรไร เสมายเลยเสียสมาธิ ไม่รอบคอบ และทำให้ทัพไทยพ่ายแพ้ สมเด็จพระนเรศวรพิโรธมาก สั่งประหารพระราชมนูและเสมา แต่สมเด็จพระเอกาทศรถทูลขอไว้ พระราชมนูเลยได้ไปตีเมืองปัตตบอง (พระตะบอง) และเมืองโพธิสัตว์เป็นการแก้ตัว ส่วนเสมาโดนถอดยศบริวารและส่งไปเป็น ตะพุ่นหญ้าช้าง ชีวิตตกต่ำสุดๆ แถมเรไรยังหมั่นกับขัน ซึ่งตอนนี้ได้ยศเป็น หมื่นชาญณรงค์ พุฒเป็น หมื่นทรงเดชะ ขุนรามเป็น หลวงรามเดชะ รุ่งเรืองขึ้นกว่าเดิม

เสมาฆานหมั่นด้วยใจที่เจ็บปวด และเอาพานใส่ดอกจำปีมาให้เป็นของขวัญ เรไรเห็นดอกจำปี ก็รำลึกความหลัง จนร้องไห้เสียใจ แต่ต้องหักใจ เสมากลับไปเกี่ยวหญ้าให้ช้างกินตามหน้าที่ต่อไป แต่เพราะเรื่องนี้เอง ทำให้เสมาเจอคนมากขึ้นจนเข้าใจระเบียบการรับราชการ เลย์รู้ว่าที่ตนไม่มีเงินชกที่ เพราะขุนรามกลั่นแกล้งนี้เอง แถมเรื่องที่เสมาเที่ยวไปเจ้าชู้ก็ยังเป็นที่โจษจันไปทั่ว เพราะขัน พุฒ เทียวไปใส่ไฟจนไม่มีใครรับเสมาเข้ากรมกอง จนกระทั่งเสมาได้พบกับ พันจิตรเสนาหา นายทหารรับใช้ประจำวังจันทร์เกษมของสมเด็จพระเอกาทศรถ เสมายเลย์รู้ว่าจะมีการประลองหน้าพระที่นั่งเพื่อคัดคนเข้าเป็นทหารประจำวัง เสมายเลย์เข้าประลองด้วย โดยได้สู้กับ ขุนจันทรักษา ยอดฝีมือเพลงทวนประจำวัง แต่เสมาก็ใช้เพลงทวนเอาชนะขุนจันทได้ จนมีโอกาสร่วมทัพไปต่อสู้เพื่อไถ่โทษ

ศึกที่ 6

หลังจากพระมหาอุปราชาสืบพระชนม์ หัวเมืองต่าง ๆ ที่เคยขึ้นกับหงสาวดีก็กระด้างกระเดื่องเพราะเห็นว่าหงสาวดีไม่มีน้ำยาแล้ว ไม่สามารถเอาชนะไทยได้ ทำให้พระเจ้าหงสาวดีต้องส่งทัพไปปราบปรามจนขาดแคลนคน จึงรับสั่งให้ พระเจ้าแปร ไปกะเกณฑ์ผู้คนตามหัวเมืองมาเป็นกำลัง

พระเจ้าแปรไปจัดการตามรับสั่ง แต่เกิดรบกับทัพไทยที่เฝ้ารักษาชายแดนและเอาชนะได้อย่างง่ายดาย จนฮึกเหิมยกทัพบุกเข้ามามากขึ้น ทำให้สมเด็จพระนเรศวรต้องทรงออกรบ ในขณะที่สองทัพประจันหน้ากัน สมิงมะตะเบิด ทหารเอกพระเจ้าแปรได้ออกมาทำรบทหารกรุงศรีฯ แต่ทัพอยุธยาไม่มีใครสามารถสู้สมิงมะตะเบิดได้ซักคน เสมาเลยออกรบ ทั้งรบบนหลังม้าด้วยเพลงทวน และลงมารบพื้นราบด้วยดาบสองมือ จนสามารถตัดคอสมิงมะตะเบิดได้สำเร็จ ทำให้กองทัพไทยมีกำลังขวัญ บุกตะลุยทัพแปรจนแตกพ่ายไป

เสมามีความดีความชอบมาก ได้พ้นโทษและได้ยศเป็น ขุนแสนศึกพ่าย รัชใช้สมเด็จพระเอกาทศรถ ทำให้เสมามุ่งมีร่ำรวยขึ้นมากจนใช้หนี้จนได้หมด ในขณะที่พวกขันเริ่มแตกคอกัน เพราะพุดซึ่งหลงรักดวงแขอยู่ แต่ดวงแขไม่เล่นด้วย ทำให้พุดผูกใจเจ็บหาว่าขันไม่ยอมช่วยเหลือ ส่วนขันก็เร่งรัดจะแต่งงานกับเรไร แต่ก็เกิดเหตุขุนรามป่วยจนเลื่อนไป ทำให้ขันเริ่มระแวงว่าขุนรามเคจะจะไม่อยากได้ตนเป็นขบ เพราะเห็นเสมาร่ำรวยขึ้น จนทั้งสามคนเริ่มมีนตึงใส่กัน

ในขณะที่เรไรรู้เรื่องจากบัวเดือนและพันอินว่าเข้าใจเสมาคิดไป และในการรบครั้งล่าสุด เสมายังช่วยชีวิตพ่อของตนด้วย แต่ขุนรามมีทิวเลยไม่ยอมเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง เรไรเลยปรับความเข้าใจกับเสมาก็ได้สำเร็จ แต่เมื่อพ่อแม่รับปากขันแล้ว ตนก็เลยไม่สามารถถอนหมั้นขันได้ เสมาเองก็เข้าใจเลยได้แต่บอกตัวเองว่าตนกับเรไรคงสิ้นวาสนากันแต่เพียงเท่านี้ และพยายามหักใจจากเรไร

ศึกที่ 7

สมเด็จพระนเรศวรต้องการแก้แค้นเมืองละแวก เลยรับสั่งให้พระราชมนูกับเสมาคู่ที่เคยก่ายศึกเมืองละแวก ทำการยกไปตีแก้ตัว ทั้งคู่สามารถตีเมืองละแวกและจับตัวพระยาละแวกมาถวายสมเด็จพระนเรศวรได้สำเร็จ ทำให้พระราชมนูก็เป็น เจ้าพระยามหาเสนาบดี สมุหพระกลาโหมคุมอำนาจสูงสุดในหัวเมืองฝ่ายเหนือ แต่ยังไม่ทันที่จะยกทัพกลับ ก็เกิดศึกขึ้นที่เมืองตะนาวศรีตามมาทันที

ศึกที่ 8

พระยาศรีไสยณรงค์ ที่ถูกส่งไปปกครองเมืองตะนาวศรีเป็นกบฏขึ้น สมเด็จพระเอกาทศรถเลยยกทัพไปปราบ โดยมีเสมาเป็นทัพหน้า เสด็จเลยได้เลื่อนเป็น จมื่นแสนศึกสะท้อน องค์กรักประจำพระองค์ ทำให้ชีวิตของเสมาดีกว่าเดิมมาก แถมสังกัดสมเด็จพระเอกาทศรถโดยตรง ไม่ต้องมีมูลนายอื่นทำให้มีศักดิ์นามากมายกว่าขุนราม ซึ่งตอนนี้เป็น พระรามเดชะ และมีเงินมากกว่าชั้นที่เป็น ขุนณรงค์วิชิต หรือพูดที่เป็น ขุนวิเศษสรไกร

ต่อมาชั้นได้เลื่อนเป็น หลวงณรงค์วิชิต พูดเป็น หลวงวิเศษสรไกร ทำให้ทั้งคู่หลงตัวเอง ไม่ยำเกรงขุนรามเหมือนแต่ก่อน ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสามคนเลวร้ายลงไปอีก ต่างกับเสมาที่รอบคอบสุขุม ไม่บูมบ่ามเถียงคำไม่ตกปากเหมือนเมื่อก่อน ทำให้ก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี

ศึกที่ 9

สมเด็จพระนเรศวรมีพระราชดำริจะตีกรุงหงสาวดีคืนบ้าง เพราะตอนนี้กรุงหงสาวดี ไม่เป็นปีกแผ่นแตกแยกกันไปหมด เลยจะยกทัพบุกกรุงหงสาวดีเพื่อเป็นพระเกียรติยศ พระเจ้าต้องอยู่ได้ข่าว เลยแกล้งทำเป็นสวามิภักดิ์อยู่ชยา แล้วเข้าไปจับตัวพระเจ้าหงสาวดีมาที่ตองอูรวมทั้งชนสมบัติ ไพร่พลราษฎรมากมายมาด้วย แล้วเผาหงสาวดีจนราบเป็นหน้ากลอง กว่าสมเด็จพระนเรศวรจะเสด็จไปถึงก็ไม่เหลืออะไรแล้ว ทำให้สมเด็จพระนเรศวรทรงพิโรธมาก เพราะตั้งใจจะทำศึกเพื่อเป็นพระเกียรติยศสืบไป แต่พระเจ้าต้องอุกกลับใช้อูบายหลอกพระองค์แล้วยังเผาเมืองทิ้งอีก

สมเด็จพระนเรศวรเลยสั่งทัพไปบุกตองอูแทน ประกอบกับทัพไทยไม่ได้เตรียมเสบียงมาเพื่อตีตองอู เเสบียงเลยขาดสนทำให้เสียหายหนักจนต้องยกทัพกลับ และศึกครั้งนี้เองที่ฉัน พุฒ ทำงานผิดพลาดจนถูกลงโทษให้ออกจากราชการ ตรงข้ามกับเสมาที่ได้ขึ้นเป็น พระยามหาสงคราม ฉันได้ก่อเรื่องอีกหลายอย่าง แถมยังทำร้ายพี่ชายของขุนรามเดชเพราะความโกรธด้วย ขุนรามเลยถอนหมั้นฉันกับเรไรซะ เสมายเลยได้โอกาสทูลขอเรไรจากสมเด็จพระเอกาทศรถ ทั้งคู่จึงได้แต่งงานกันสมกับที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคร่วมกัน

หลังจากแต่งงานไม่นาน พันอินทราช ซึ่งตอนนี้เป็น หลวงพิฆานมงคล ได้เสียชีวิตลงและฝากฝังให้เสมาดูแลศรีเมืองแทนตนด้วย เรไรเลยอนุญาตให้เสมารับศรีเมืองไว้เป็นภรรยาหน่อยได้ ส่วนฉันกับพุฒก็ทะเลาะกันรุนแรง เพราะพุฒใช้เส้นน้ำชายไปสั่งกัศกรมกองใหม่โดยไม่บอกฉัน แม่ของฉันทนสงสารลูกไม่ได้ เลยไปขอให้เสมาช่วย เสมาลืมเรื่องเก่าๆ ทำให้ฉันซึ่งใจ ยอมรับผิดและทั้งคู่ก็กลายเป็นเพื่อนกัน

ผ่านมาอีกไม่กี่ปี สมเด็จพระนเรศวรทรงเสด็จสวรรคต ทำให้สมเด็จพระเอกาทศรถขึ้นครองราชย์ เสมาก็เลื่อนเป็น พระยารามจักรวงศ์ มีชีวิตความเป็นอยู่รุ่งเรืองสุขสบายอยู่หลายปี จนสมเด็จพระเอกาทศรถเสด็จสวรรคต เสมาก็ออกจากราชการเพราะ เจ้าฟ้าศรีเสาวภาคย์ กษัตริย์พระองค์ใหม่ไม่ทรงโปรด

บทเรียนจากเสมา

กว่าจะมาเป็นใหญ่อย่างทุกวันนี้ได้ เสมาก็เรียนรู้อะไรหลายอย่าง ตั้งแต่ช่างตีเหล็ก เคยได้ดี แต่ด้วยความรักที่ผิดหวังไปรบแพ้ว ตกอับจนเป็นแค่ตะพุ่นหญ้าช้าง จากต่ำสุดที่ไม่อะไร ทำให้ต้องสงบปากสงบเสงี่ยม แต่ทำให้เห็นผลของระบบราชการและการอยู่ให้รอด จนนำมาปรับใช้ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส จนได้เป็นถึงพระยา มีชีวิตที่รุ่งเรืองอย่างที่สุด

ชีวิตคือความไม่แน่นอน คนเราในขณะที่มีชีวิตอยู่ ควรตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยมีความกตัญญูต่อบุคคลที่เป็นที่ตั้งของชีวิต แล้วจะได้ดีเอง.